

Rekenkamercommissie

Jaarverslag 2021 & Jaarplan 2022

Vastgesteld: 21 januari 2022

Samenstelling rekenkamercommissie

Externe leden

De heer G.D. Scholtes, voorzitter
De heer mr. S.J.P. Basten MLC
De heer R.M. Reus MPM

Interne leden

De heer H.C. Scheepstra
De heer drs. J.J. Wortel

Secretariaat

Verzorgt door de griffie van de gemeente Waterland

Adres

Postbus 1000
1140 BA Monnickendam

Telefoonnummers

T. 0299 - 658 643
F. 0299 - 658 599

E-mail

rekenkamercommissie@waterland.nl

De rekenkamercommissie is een, door de raad van de gemeente Waterland ingesteld, onafhankelijk orgaan dat het door het gemeentebestuur uitgevoerde beleid toetst op drie onderdelen:

- **Rechtmatigheid:** voldoet de uitvoering aan de wettelijke kaders en regelgeving?
- **Doelmatigheid:** is de voorbereiding en uitvoering van beleid efficiënt verlopen?
- **Doeltreffendheid:** zijn de beoogde effecten van het beleid ook daadwerkelijk behaald?

Het doel van het onderzoek is om inzicht te geven in de prestaties van de gemeente en waar nodig het formuleren van aanbevelingen voor de toekomst.

Voorwoord

Zoals ieder jaar legt de rekenkamercommissie door middel van een jaarverslag verantwoording af aan de raad over haar activiteiten. Daarnaast stelt de rekenkamercommissie aan de hand van het jaarplan de raad op de hoogte van haar onderzoeksplannen voor het komende jaar.

Zoals u in het inhoudelijke deel van dit verslag kunt lezen heeft de rekenkamercommissie in 2021 het doorwerkingsonderzoek VRZW en het onderzoek naar het duurzaamheidsbeleid van de gemeente kunnen afronden. Ook heeft de rekenkamercommissie een nieuw onderzoek opgestart naar de digitale toegankelijkheid van de gemeente.

Verder kunt u in het jaarplan 2022 meer lezen over de plannen van de rekenkamercommissie voor dit jaar.

Dit verslag is tevens het laatste verslag van mijn hand. In 2022 eindigt mijn tweede termijn als voorzitter van de rekenkamercommissie en acht ik na 12 jaar de tijd rijp voor een opvolger.

Samen met mijn aftreden, zal ook de heer Stan Basten de rekenkamercommissie verlaten. Hij is inmiddels 16 jaar lid van de rekenkamercommissie.

Verder vervalt aan het einde van deze bestuursperiode automatisch het lidmaatschap van de interne leden Jaap Wortel en Harm Scheepstra. Hiervoor zal de nieuwe raad na 16 maart 2022 vervangers moeten aanwijzen.

Het aftreden van de heer Stan Basten en mijzelf biedt wellicht mogelijkheden voor de nieuwe raad om de positie van de rekenkamercommissie te heroverwegen op grond de volgende twee ontwikkelingen:

1. De Wet versterking decentrale rekenkamers die inmiddels klaar ligt voor plenaire behandeling in de Tweede Kamer:
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A35298>

Het wetsvoorstel strekt ertoe de regeling van de huidige rekenkamerfunctie in de Gemeentewet en de Provinciewet te laten vervallen. In het voorstel worden gemeenten en provincies verplicht een rekenkamer in te stellen. Daarnaast worden enkele onderzoeksbevoegdheden van de rekenkamers uitgebreid. Het belangrijkste element voor uw raad is dat de rekenkamer alleen nog maar mag bestaan uit externe leden. Een benoeming door de raad van 2 nieuwe interne leden is dan niet meer nodig.

2. De afgelopen 12 jaar heb ik onder mijn voorzitterschap het initiatief genomen om de samenwerking met de rekenkamers in de regio te bevorderen. We zien dat steeds meer onderzoeken verder rijken dan enkel de gemeente zelf en dat samenwerking tussen rekenkamers onderling leidt tot meer onderzoekscapaciteit en een meer efficiënte besteding van financiële middelen.

Als raad heeft u twee mogelijkheden de rekenkamer onder de nieuwe wet in te vullen:

- a) Een eigen rekenkamer zoals nu, die waar wenselijk en mogelijk de samenwerking met andere rekenkamers opzoekt om bijvoorbeeld gezamenlijk onderzoek te doen.
- b) Het vormen van een gezamenlijke rekenkamer met een of meer andere gemeenten.

Om de continuïteit van de rekenkamerfunctie te borgen willen Stan Basten en ondergetekende uw raad toezeggen te willen aanblijven totdat uw raad een besluit heeft genomen over de verdere positie van de (nieuwe) rekenkamer en haar nieuwe voorzitter.

Namens de rekenkamercommissie.

G.D. Scholtes,
Voorzitter

Samenstelling rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie van de gemeente Waterland bestaat uit drie externe leden van wie één het voorzitterschap vervult. Daarnaast zijn twee leden vanuit de gemeenteraad benoemd. Het secretariaat van de rekenkamercommissie wordt vervuld door de griffie van de gemeente Waterland.

Samenstelling in 2021

De samenstelling van de rekenkamercommissie is in 2021 niet gewijzigd en ziet er als volgt uit:

Naam	Functie	Van	Tot
De heer G.D. Scholtes	Voorzitter	14.05.2009 herbenoemd 29.02.2016	Heden
De heer S.J.P. Basten	Extern lid	15.12.2005 herbenoemd 15.12.2011 herbenoemd 09.11.2017	Heden
De heer R.M. Reus	Extern lid	07.06.2012 Herbenoemd 07.06.2018	Heden
De heer H.C. Scheepstra	Intern lid	07.06.2018	Heden
De heer J.J. Wortel	Intern lid	12.07.2012 Herbenoemd 07.06.2018	Heden
De heer K. Vanhellemont	Secretaris / Griffiemedew.	Juli 2020	Heden

Inhoudelijk verslag

Algemeen

In 2021 heeft de rekenkamercommissie 9 maal vergaderd. Alle vergaderingen zijn als gevolg van de Covid-19 pandemie digitaal gehouden.

Ook in 2021 zijn er als gevolg van de Covid-19 pandemie geen bijeenkomsten geweest in het kader van de samenwerking tussen "de rekenkamers boven het IJ". Ook de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) waar de rekenkamercommissie Waterland bij is aangesloten heeft nagenoeg alle fysieke bijeenkomsten in 2021 geschrapt.

Lopende onderzoeken

Doorwerkingsonderzoek Veiligheidsregio (onderzoek 12)

De rekenkamercommissie voert ongeveer 3 jaar na afronding van een onderzoek een evaluatie of doorwerkingsonderzoek uit. In een dergelijk onderzoek kijkt de rekenkamercommissie naar de mate waarin raad en college invulling hebben gegeven aan de aanbevelingen die door de raad zijn overgenomen uit dat eerdere onderzoek.

Op 9 november 2020 heeft de rekenkamercommissie met de burgemeester en de beleidsambtenaar Veiligheid de aanbevelingen uit het doorwerkingsonderzoek besproken. Aangezien niet op alle vragen van de rekenkamercommissie een eenduidig antwoord kon worden gegeven heeft de rekenkamercommissie ingestemd met een verdere schriftelijke beantwoording.

Op 23 februari 2021 heeft de rekenkamercommissie deze ontvangen en het doorwerkingsonderzoek op 16 maart 2021 naar de raad gezonden. De raad heeft het doorwerkingsonderzoek op 25 maart 2021 voor kennisgeving aangenomen.

Duurzaamheidsbeleid (onderzoek 13)

Op 18 december 2020 heeft de rekenkamercommissie de finale versie van het rapport bestaande uit een uitgebreide aanbiedingsbrief, een oplegnotitie en een PowerPoint presentatie aan de raad gezonden.

Het rapport van de rekenkamercommissie over het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Waterland is door de raad digitaal behandeld op 18 februari 2021. Vanuit de rekenkamercommissie waren Stan Basten en Gert Scholtes aanwezig om het rapport nader toe te lichten.

Na afloop van de reguliere raadsvergadering is de rekenkamercommissie Waterland in de gelegenheid gesteld om het rapport inhoudelijk te bespreken en (openstaande) vragen te beantwoorden. Naast de mondelinge toelichting op dat moment heeft de rekenkamercommissie op 15 maart 2021 de raad aanvullend schriftelijk antwoord gegeven op een aantal vragen die tijdens de behandeling van het rapport waren gesteld. In de brief van 15 maart 2021 heeft de rekenkamercommissie aangegeven dat monitoring van belang is om resultaten inzichtelijk te maken en concrete voorbeelden gegeven van vergelijkbare gemeenten die duurzaamheid monitoren.

Tijdens de behandeling van het rapport kwam naar voren dat de raad zoekt naar mogelijkheden om vervolgstappen te zetten. De rekenkamercommissie heeft hierbij aangegeven dat dit eigenlijk zou moeten starten met een nulmeting/benchmarkanalyse waarbij TELOS het geschikte instrumentarium biedt. Het advies was om een klankbordgroep op te zetten om acties meetbaar te maken conform de gedachte bij de duurzaamheidsagenda 2015-2018.

Uw raad heeft hier verder geen opvolging aan gegeven.

Evaluatie visitatie 2017

In 2017 hebben de rekenkamercommissies van Waterland, Oostzaan en Landsmeer gezamenlijk een evaluatie uitgevoerd naar het eigen functioneren. Dit heeft geresulteerd in het rapport: "Evaluatie WOL" met conclusie en aanbevelingen welke ook in 2017 aan de raad is aangeboden.

De rekenkamercommissie wilde ook weer samen met de twee andere rekenkamercommissies een doorwerkingsonderzoek doen om te bepalen in hoeverre de aanbevelingen van toen inmiddels zijn geïmplementeerd.

Helaas paste een dergelijk onderzoek niet in de planningen van de twee andere rekenkamercommissies zodat we hier geen verdere invulling aan hebben kunnen geven.

Wel heeft de rekenkamercommissie zelfstandig gekeken naar alle 12 aanbevelingen uit de evaluatie en geconstateerd dat deze inmiddels zijn geïmplementeerd dan wel zijn geïntegreerd in de werkwijze van de rekenkamercommissie.

Digitale toegankelijkheid (onderzoek 14)

Begin 2021 is de rekenkamercommissie gestart met een onderzoek naar de digitale toegankelijkheid / dienstverlening van de gemeente Waterland. Wat is de visie en het beleid van de gemeente ten aanzien van digitale dienstverlening, hoe is deze geïmplementeerd, hoe is de sturing en controle daarop door de raad en hoe beleven de burgers van de gemeente deze dienstverlening? Mede gelet op de Covid-19 pandemie waarin meer mensen een keuze maken om digitaal met de gemeente te communiceren is de rekenkamercommissie van oordeel dat dit onderzoek kan bijdragen aan een verdere uitbouw / verbetering van de digitale dienstverlening door de gemeente.

Gelet op de ambitie van de rekenkamercommissie om inwoners meer te betrekken bij onze onderzoeken wilden we een relatie leggen met de ervaringen van de inwoners met de digitale dienstverlening van de gemeente. In de onderzoeksopzet hebben we daarom gekozen voor het uitzetten van een enquête bij de inwoners die onlangs een digitaal product bij de gemeente hebben afgenomen.

In eerste aanleg wilde de gemeente echter geen medewerking verlenen om deze doelgroep te bereiken. De gemeente stelde zich op het standpunt dat het gebruik van gegevens voor doeleinden waarvoor je ze niet hebt verkregen niet is toegestaan. De rekenkamercommissie was het hier niet mee eens en heeft de zaak voorgelegd aan de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Vervolgens heeft de NVRK ook overleg gehad met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Hierop gaf de AP aan dat de bevoegdheden om (bijzondere) persoonsgegevens zonder individuele toestemming te verwerken door rekenkamers breed kan worden opgevat. Kortom, het doeleinde waarmee de persoonsgegevens zijn verzameld/verwerkt door de gemeente hoeft niet overeen te komen met het doeleinde waarmee de rekenkamer zijn wettelijke taak uitvoert.

Op basis van het bovenstaande antwoord heeft de gemeente ingestemd met het door haar benaderen van de doelgroep door het sturen van de enquête aan alle inwoners die tussen 1 januari en 30 juni 2021 een digitaal product hebben afgenomen.

Uiteindelijk hebben 277 burgers gerepsondeerd en zijn de antwoorden verwerkt in een eindrapport. Dit eindrapport is op 24 december 2021 verzonden aan de gemeentesecretaris voor ambtelijk wederhoor. Na het bestuurlijk wederhoor zullen wij het rapport aan de raad ter beschikking stellen. We verwachten dit eind februari 2022 te kunnen doen.

Financieel verslag

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de wijze waarop het budget van de rekenkamercommissie over 2021 is aangewend.

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
Jaarlijks budget	€ 15.000,00		€ 15.000,00
Indexatie van het budget	€ 858,00		€ 858,00
Overheveling budget vanuit de griffie	€ 1.044,00		€ 1.044,00
Presentiegelden (zowel interne als externe leden)		€ 9.631,08	€ -9.631,08
Contributie NVRR		€ 270,00	€ -270,00
Totaal	€ 16.902,00	€ 9.901,08	€ 7.000,92

Toelichting

Naast het jaarlijkse (geïndexeerde) budget heeft de rekenkamercommissie nog een extra bedrag ontvangen vanuit de griffie ad 1.044 euro. De toenmalige griffier heeft dit bedrag kunnen missen bij de griffie en toen overgeheveld naar de rekenkamercommissie ten behoeve van het onderzoeksbudget.

Het afronden van het Duurzaamheidsbeleid (onderzoek 13) heeft niet geleid tot additionele lasten over 2021. Deze waren reeds volledig betaald in 2020.

Het doorwerkingsonderzoek Veiligheidsregio (onderzoek 12) en het onderzoek naar de Digitale toegankelijkheid (onderzoek 14) zijn beide uitgevoerd door de rekenkamercommissie zelf. Er is geen budget aangewend in ten behoeve van externe onderzoekscapaciteit. Dit verklaart het positieve resultaat over 2021.

Met de invoering van de Wet versterking decentrale rekenkamers zal het onderzoeksbudget dalen omdat de vergoeding aan externe leden zullen stijgen.

Hoewel er geen wettelijk norm is voor de hoogte van het budget welke u als raad aan de rekenkamer beschikbaar moet stellen is er wel de algemene norm zoals deze door de NVRR wordt gehanteerd van 1,25 a 1,50 euro per inwoner. Voor Waterland zou een budget betekenen van rond de 20.000 euro.

In de discussie over de verdere invulling van de rekenkamer (onder de nieuwe wet) past dan ook een discussie over de hoogte van het rekenkamerbudget.

Jaarplan 2022

Vooraleerst ligt de nadruk op het afronden van het onderzoek naar de digitale toegankelijkheid en het bespreken hiervan met de raad.

Zoals u weet zullen er op 16 maart 2022 gemeenteraadsverkiezingen zijn en zal er een nieuwe raad aantreden. Zoals gebruikelijk wil de rekenkamercommissie in het introductieprogramma voor de raad niet alleen de werkwijze van de rekenkamercommissie toelichten maar ook met de raad in discussie gaan over mogelijk nieuwe onderwerpen voor onderzoek in de komende bestuursperiode.

Groslijst

De rekenkamercommissie beschikt over een lijst van mogelijke toekomstige onderzoeken. Deze lijst wordt regelmatig geactualiseerd waarbij inhoudelijk wordt gekeken welke specifieke aspecten binnen een onderwerp het beste onderzocht kunnen worden.

Onderzoek van de rekenkamercommissie heeft vaak als focus wat de gemeenteraad anders en beter kan doen. Dat kan zowel gaan over de onderzochte beleidsinhoud als over de praktische rolvervulling door de raad. De rekenkamercommissie neemt zich voor die vragen als deel van alle (vervolg-)onderzoeken in het vervolg systematisch te stellen.

De groslijst bevat nog de volgende onderzoeksthema's.

- Effectiviteit Toerismebeleid
In hoeverre is het toerismebeleid van de gemeente doeltreffend en doelmatig geweest.
OF
Zijn het beleid op het gebied van toerisme en de beschikbare middelen voldoende om de doelstellingen te realiseren?
OF
Wat is de kwaliteit van het toeristisch-recreatief aanbod binnen de gemeentegrenzen en van het gemeentelijk beleid om dit aanbod te bevorderen en te promoten en hoe kunnen deze kwaliteiten worden versterkt?
- Informatievoorziening en communicatie burgers
In hoeverre is de informatievoorziening aan de burgers in de gemeente Waterland tijdig en volledig en is de wijze waarop de gemeente Waterland deze informatie verstrekt doeltreffend en doelmatig?
- Grondbeleid
Zijn de doelstellingen van het beleid gehaald en hoe heeft de raad hierop kunnen sturen? (NB: vanuit het college is er een evaluatie toegezegd van het grondbeleid. De rekenkamercommissie wil deze eerst afwachten alvorens een onderzoek mogelijk te starten).
- Inkoop- en Aanbestedingsbeleid
In hoeverre is het gemeentelijk inkoop en aanbestedingsbeleid – en de uitvoering hiervan – doelmatig, doeltreffend en rechtmatig?
- Risicomanagement
In hoeverre is de opzet en werking van risicomanagement bij de gemeente Waterland als doeltreffend en doelmatig aan te merken en kunnen aanbevelingen tot verbetering worden geformuleerd?

De rekenkamercommissie gaat graag in discussie met de nieuwe raad over de bovenstaande lijst om te bepalen in hoeverre onderwerpen relevant zijn of niet en wat er eventueel aan onderwerpen aan de groslijst zou moeten worden toegevoegd.